

BESLUT

2023-01-30 Dnr: 22/02923

SAKEN

Rapport, SVT1, 2022-09-24, kl. 18.00 och kl. 19.30, inslag om fascism i Italien; fråga om opartiskhet.

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kravet på opartiskhet.

INSLAGET

Nyhetspresentatören i studion inledde inslaget enligt följande.

Imorgon går Italien till val. Italiens bröder som leder i opinionsmätningarna har sina rötter i postfascismen, och enligt en mätning så tycker två tredjedelar av Italiens unga att fascismregimen hade vissa fördelar. SVT har besökt byn där fascistledaren Mussolini föddes.

Samtidigt visades en elektronisk skylt med texten ”Val i Italien” och ”Mussolinis arv lever vidare.”

Därefter visades ett reportage från Mussolinis födelseort. Sveriges Television AB:s (SVT) reporter intervjuade två personer som sa följande, enligt svensk översättning.

(Person 1) – Inte ens på tusen år kan dagens politiker lyckas med allt det Mussolini gjorde. Han fick ordning på världen, pensionerna och skolan. [---] (Reporter) – Anser ni er själv vara fascist? (Person 1) – Ja. Högerextremist, nästan... (Reporter) – Kommer ni att rösta på Meloni? (Person 1) – Definitivt! Meloni, Salvini - högern! (Person 2) – Vi hoppas att högern vinner så att det blir en förändring. (Person 1) – Vänstern har bara levt gott, utan att göra nånting. De har bara förstört Italien. Landet har inga gränser längre.

SVT:s reporter sa sedan följande.

Italien har haft en politisk och ekonomisk kris länge nu. Och det finns en relativt utbredd slags nostalgi, även bland unga. Många menar att, visst var fascismen en diktatur, men saker funkade i alla fall.

Därefter intervjuades en tredje person som uttalade sig positivt om Mussolini och sa att hans livsgärning blivit grovt förvanskad i Italien, att det fanns saker som inte var bra men att det fanns mycket annat som än idag gynnar det italienska folket.

Reportern besökte därefter en utställning. En föreståndare som var ansvarig för utställningen sa följande enligt svensk översättning.

Det här är det mest berömda verktyget, fascismens symbol, batongen. När man pratar om fascism i Italien tänker man osökt på batongerna som användes av milisen vid sammandrabbningar.

Reportern sa då att föreståndaren kallade sig extremhöger och har varit aktiv i Italiens bröder men tycker att partiet har svikit. Inslaget avslutades med att föreståndaren sa följande enligt svensk översättning.

Jag lämnade Melonis parti för två år sedan eftersom hon började svänga mot mer moderata åsikter. Om man är höger, är man alltid emot abort och för ett abortförbud. De senaste dagarna har Meloni sagt att hon inte ska ändra abortlagstiftningen. Hon har vänt från att vara mot euron till att vara EU-vän och USA-vän. Det är nödvändigt för att kunna få makten, men hon har fjärrat sig från den italienska högern.

ANMÄLAN

Anmälaren anför att inslaget stred mot kravet på opartiskhet genom att ensidigt skildra fascisttiden i Italien som positiv genom intervjuer med personer som uttalade sig positivt om Mussolini och uttryckte stöd för fascistiska partier. Anmälaren anser att det saknades ett kritiskt perspektiv i inslaget.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslaget överensstämmer med kravet på opartiskhet och anför sammanfattningsvis följande.

Inslaget sändes som en del i SVT Nyheters bevakning av det italienska parlamentsvalet. Inför valet fanns ett särskilt stort intresse från omvärlden och publiken för det politiska partiet Italiens bröder och dess ledare, Giorgia Meloni, som låg i topp i flera opinionsmätningar. Partiet ligger långt ut på högerkanten i politiken och har av politiska kommentatorer beskrivits som ett parti med rötter i efterkrigstidens postfascism. Partiledaren ansågs också kunna bli historisk som Italiens första kvinnliga premiärminister.

Mot bakgrund av detta bedömde SVT att det var av stort allmänintresse att rapportera om detta parti och hur dess anhängare resonerade och såg på politiken. En del av den rapporteringen var SVT:s besök i Mussolinis födelseort.

Den italienska fasciströrelsen under första hälften av 1900-talet och dess ledare Benito Mussolini är en viktig del av modern europeisk historia. SVT bedömde att det var rimligt att förutsätta att en majoritet av den svenska publiken har en

åtminstone grundläggande kunskap om detta, bland annat genom grundskolans läroplan i historia. SVT bedömde samtidigt att det inte var möjligt att begära att man i *Rapports* korta, dagliga nyhetssammanfattning skulle försöka ge en heltäckande bild av den fascistiska ideologin och dess historia och gärningar.

Inslaget handlade om att visa på hur många italienare än i dag ser positivt på Mussolini och att partier med postfascistiska rötter har medvind i landet. Detta illustrerades genom besöket på Mussolinis hemort dit italienare vallfärdar varje år och där en högerextrem person öppnat en utställning som med stolthet visar upp fascismens arv. Genom att påannonsera inslaget med att ”två tredjedelar av Italiens unga tycker att fascistregimen hade vissa fördelar” gjordes det tydligt att dessa åsikter också delas i någon mån av många italienare.

När reportern berättade om att fascismen var ett diktatoriskt statsskick framgick dess antidemokratiska egenskaper. Genom att man lät föreståndaren för utställningen berätta om batongen och dess våldskapital kopplat till fascistiska miliser förstärktes också detta. Intervjuerna i inslaget handlade i övrigt till största del om partiet Italiens bröders politik och hur de intervjuade ämnade att rösta i valet. Endast ett enstaka citat från en intervjuperson kunde tolkas som ett okritiskt hyllande av Mussolinis gärning.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis bland annat att kontroversiella ämnen eller händelser inte får behandlas ensidigt, det vill säga så att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program eller inslag.

Det är tillåtet att skildra ett ämne från en speciell utgångspunkt, men i så fall bör detta klart framgå av programmet eller programpresentationen.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att inslaget var en del i bevakningen av det stundande parlamentsvalet i Italien och tog avstamp i en undersökning som visat att två tredjedelar av landets unga tycker att det fanns fördelar med fascistregimen. Att med den utgångspunkten skildra invånare som yttrar sig positivt om fascistledaren Mussolini strider i sig inte mot kravet på opartiskhet. Att det i det korta nyhetsinslaget inte gavs ett heltäckande perspektiv eller redogjordes ytterligare för fascismens historia medför inte heller att inslaget blev ensidigt. Inslaget frias därför.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Erik Fichtelius, Sofia Olsson Olsén och Linnéa Jonjons efter föredragning av Maria Vallin.

För granskningsnämnden

Dag Mattsson

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Dag Edvin Bror Mattsson
DATUM & TID:	2023-01-30 08:18:38 +01:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_0900c2b5a2a237d50ea739644d622142c6

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-01-30 08:18:45 +01:00
Ref: 63132SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)